

KİTAP

Doğan
Hızlan

dhizlan@hurriyet.com.tr

Bildiğim bir mahallenin anatomisi

Cem Behar, varlığını tesadüflere borçlu bu kitapla bizi mahallesini ihya etmiş Kasap İlyas'ın dünyasına götürüyor

Cem Behar'ın 'Bir Mahallenin Doğumu ve Ölümü (1494-2008)-Osmanlı İstanbulu'nda Kasap İlyas Mahallesi' kitabı bildiğim, gezdiğim bir mahallenin tarihini, sosyolojisini anlatıyor.

Kitabın önemi, bir mahallenin üzerinden, birçok unsurun, mahallenin, mahalle kültürünün değerlendirilmesine emsal alınacak yetkinlikte bir çalışma olması.

Mahalle nedir? Nasıl oluşur? Coğrafi ve insani açıdan özellikleri nelerdir?

Behar, sadece yazılı kaynaklardan yararlanmamış, bugün de yaşayan mahalleliyle konuşmuş, onlardan bilgi almış. Yazılı ve sözlü kaynakların bileşkesinde bu kitap ortaya çıkmış.

2008'deki yeni belediye, ilçe düzenlemesi sonrası bugün bu mahalle yok, yani öldü. Ancak, eski coğrafi sınırları içinde gene o atmosfer yaşıyor.

Her kitabın başlangıç nedeni, hele rastlantılara bağlıysa beni çok ilgilendirir.

Önsöz'de çalışmaya başlayışının öyküsünü aktarıyor:

"Bu kitap varlığını bir tesadüfe borçlu. Sık sık da olur böyle şeyler... Kasap İlyas Mahallesi'yle ilk kez 1988 yılında Geç Osmanlı Dönemi İstanbulu'nda evlilik, doğurganlık ve aile konularında araştırma yaptığım sıralarda karşılaştım. Mahalle ilk önce birkaç defterle bir tomar evrak-ı perişan kılığında karşıma çıktı. Bu belgeler Beyazıt'ta Sahafklar Çarşısı'ndaki bir dükkânın raflarında herhalde epey bir süredir beklemekteydi. Sahaf Turan Türkmenoğlu bu mürekkebi solmuş, bazen de zorlukla seçilen yazılarla dolu sararmış kâğıt destesinin o sırada yapmakta olduğum araştırmalarla çok yakından ilgili olduğuna beni ikna etmeyi nasılsa başardı."

Kasap İlyas, fetih döneminde ordunun et gereksinimini karşılamış, sonra da kasapbaşılığa yükselmiş bir isim. Bazı mahallelerin efsanesi hepimizi etkiler. Kasap İlyas da mahallesini ihya etmiş. Vakfiyesiyle orayı geliştirmiş.

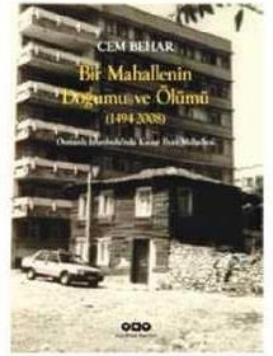
Herhangi bir uyuşmazlık yok

Behar'ın kitabında nüfus sayımları, o sayımlara göre mahallenin durumu ve geçirdiği değişimler detaylı olarak ele alınıyor. Ona göre mahalle baskısı, kişisel ilişkilerde pek kendini hissettirmiyor, ancak cinsel açıdan bir baskıdan söz edildiği de muhakkak.

Behar, mahallenin nüfus açısından etnik kimlikleri araştırıldığında, bugün sağlanamayan bazı dostlukların, anlaşmaların mahallenin tarihinde bugün birçoklarına örnek olacağını gösteriyor.

Vaktiyle Anadolu'dan gerçekleşen büyük göçlerde; ağırlığın Alevilerde olduğunu ama onlarla mahallenin eski sakinleri arasında herhangi bir uyuşmazlık, geçimsizlik çıkmadığını açıkladıktan sonra, bir Alevi muhtarın bile seçildiğini sözlerine ekliyor.

Mahalleden Portreler bölümü, oranın insan tipini ortaya çıkarması bakımından benim önemle üzerinde durduğum ve durmanızı istediğim bir bölüm. Meslek ve statü çeşitliliğini bilgilerinden, mezar taşlarındaki yazılardan öğrenebiliyoruz. Mahalle üzerine yazılmış bu başarılı kitap, bugün de uzantılarını yaşadığımız bir tarihi anlatıyor.

**'Bir Mahallenin
Doğumu ve Ölümü
(1494-2008)**

Osmanlı
İstanbulu'nda
Kasap İlyas
Mahallesi' Cem
Behar, **YKY**